

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
INSTITUT POLITOLOGICKÝCH STUDIÍ / INSTITUT SOCIOLOGICKÝCH STUDIÍ

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE V OBORU/PROGRAMU POLITOLOGIE A VEŘEJNÁ POLITIKA

Název bakalářské práce: Názory speciálních pedagogů ve speciálních školách na inkluzi.

Jméno a příjmení bakalanta/ky: Natálie Jirovská

Typ posudku: Posudek oponenta

Jméno, příjmení a akademické tituly autora/ky posudku: Mgr. Jakub Černý

Pracoviště autora/ky posudku: Katedra veřejné a sociální politiky

Hodnocení formální stránky práce

Dosáhla práce minimální požadovaného rozsahu (30 normostran / 54.000 znaků s mezerami)?
ANO

Strukturace práce – hodnocení [A]

Je práce strukturována do navazujících logických celků s ohledem na definovaný cíl (výzkumnou otázku) práce?

Práce je strukturována do očekávatelných, a tedy přehledných kapitol.

Stylistika a formální zpracování (citace, grafická úprava atd.) – hodnocení [A]

Autorka píše spisovně a převážně bez chyb. Místy lze nalézt chybu v interpunkci a lze též poukázat na nedoporučovanou kombinaci odsazování prvního řádku a mezer mezi odstavci. Celkové hodnocení stylistiky a formálního zpracování je velmi dobré.

Odborná jazyková úroveň práce hodnocení [A]

Autorka se drží odborného výraziva.

Zpracování bibliografie, dodržení citační normy a úroveň odkazování v textu – hodnocení [A]

Odkazování i bibliografie mají velmi dobrou úroveň, byť v bibliografických citacích místy není uvedeno ISBN či místo vydání knihy.

Úroveň zpracování tabulek, grafů, map a jiných grafických prvků – hodnocení [//]

Práce neobsahuje.

Vhodnost a zpracování příloh (jsou-li jaké) – hodnocení [A]

V zařazených přílohách lze zejména ocenit přiložení přepsaných ukázek z rozhovorů.

Celkové hodnocení formální stránky práce – hodnocení [A]

Hodnocení odborného charakteru práce

Stanovení výzkumných otázek/cílů a jejich zodpovězení – hodnocení [C]

Práce má jasně stanovený cíl a výzkumnou otázku a jasně na tyto odpovídá?

Hlavní cíl práce „zjistit názory speciálních pedagogů ve speciálních školách na inkluzi“ postrádá další zpřesnění, což se dále odráží v analytické části práce, která je spíše volným proudem poznatků z rozhovorů, místo toho, aby byla strukturována podle identifikovaných témat (téma, shrnutí, ukázky z rozhovorů).

Dalším cílem je „porovnat názory speciálních pedagogů mezi lety 2016 a 2023“. Časové rozmezí autorka neodůvodňuje, ale především autorka posuzuje názory speciálních pedagogů z vybraných mediálních výstupů z let před rokem 2023 s názory jejich respondentů. Autorka tedy neporovnává změnu v názorech (což není zvolenou metodou ani možné), ale názory speciálních pedagogů prezentované v médiích v minulosti s názory svých respondentů z roku 2023. Dílčího cíle tedy tak, jak je formulován, nemohlo být a není dosaženo.

Podcílem je „identifikovat, od čeho se odvíjí daný postoj speciálních pedagogů ve speciálních školách k inkluzi a díky tomu jejich perspektivu lépe pochopit“, přičemž odpověď na tuto otázku práce poskytuje spíše implicitně – postoj respondentů se odvíjí od vlastní zkušenosti s prací s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a též od informací, které se dozvědí od známých, z médií apod. Postoj se neodvíjí od vlastní zkušenosti s inkluzí, neboť respondenti s výukou v běžné třídě s inkludovaným žákem, nemají zkušenosti.

Výzkumné otázky korespondují s cíli práce, jen čtvrtá výzkumná otázka cíle doplňuje (v závěru autorka práce hovoří o čtvrté a páté výzkumné otázce, byť pátá není v příslušné kapitole formulována): „Jak vnímají speciální pedagogové ve speciálních školách svou roli v inkluzivním školním prostředí a jak naopak ve speciálním školství?“ Ačkoli výzkumná otázka implikuje odpověď na rozlišení typů liniových pracovníků (byrokrat vs. profesionál – viz teoretická část), autorka touto otázkou cílí na neoperacionalizovaný pojem „role“ a uvádí, že se speciální pedagogové považují „pouze za učitele“, přičemž ale není zřejmé, za co jiného by se dále potenciálně mohli považovat. Odpověď na v teorii implikovanou otázku, zda jsou speciální pedagogové byrokrati, nebo profesionálové, autorka poskytuje následně, přičemž je škoda, že tak činí mimo rámec definovaných výzkumných otázek i cílů.

Propracování a aplikace teoretických východisek a přístupů – hodnocení [B]

Schopnost aplikovat vhodné metodologické postupy pro zvolenou výzkumnou otázku?

Práce je postavena na teorii liniových pracovníků a na rozlišení jejich typů. Určení, kterým typem jsou speciální pedagogové, je v závěru zdůvodněno na podkladě provedených rozhovorů. Teorie ale nijak nepřispívá k vymezeným cílům práce, jejichž zodpovězení tvoří s teorií neprovázanou, ale dobře zpracovanou část práce.

Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod – hodnocení [C]

Schopnost aplikovat vhodné metodologické postupy pro zvolenou výzkumnou otázku?

Autorka vhodně zvolila jako hlavní metodu polostrukturované rozhovory (osnova je v práci přiložena). V metodologické části ovšem hovoří o nestrukturovaném rozhovoru, současně hovoří o čtyřech respondentech, ale v ukázkách rozhovorů využívá pět jmen.

U doplňujícího porovnání názorů speciálních pedagogů v čase byla zvolena metoda porovnání výpovědí několika speciálních pedagogů v novinových článcích z let 2016 až 2022 s výpověďmi respondentů, z čehož ovšem nelze usuzovat o posunu názorů skupiny speciálních pedagogů (ani jeden ze vzorků není

representativní a ani je nelze uvedeným způsobem porovnávat). Autorka ovšem mohla například analyzovat změnu v diskurzu.

Využití literatury a dat – hodnocení [A]

Kvalita a (relativní) úplnost využití literatury (zdrojů) a schopnost s ní pracovat kriticky?

Schopnost zasadit práci a její výsledky do existující literatury (případně aktuálních politických debat)?

Autorka pracuje se širokým spektrem relevantní literatury.

Věcná správnost a přesvědčivost argumentace – hodnocení [B]

Přesvědčivost získaných poznatků a závěrů – argumentační hloubka?

V práci jsem nenalezl významnější faktické nepřesnosti, naopak lze ocenit snahu o zarámování užívaných pojmů do širšího i právního kontextu. Ovšem je nutné doporučit zapracovat na přesvědčivosti argumentace (a konzistenci – viz hodnocení Metodologického přístupu), ať už při výběru článků k analýze, který je popsán jako selekce z opakujících se respondentů a výběr podle relevance a užitečnosti pro výzkum bez bližší specifikace, čím se „užitečnost“ a „relevantnost“ vyznačuje, nebo při formulaci závěrů. – Zejména v úvahách o přínosu práce pro praxi a výzkum tématu bych očekával více než sumář nápadů respondentů, ale spíše reflexi jejich limitovaných zkušeností s inkluzí a například výzvu pro další výzkum, který by ověřoval postoje buď populačně, nebo ve vymezených kontextech, pro praxi by pak bylo možné doporučovat například větší informovanost speciálních pedagogů, kteří projevují neznalost reality (a přiznávají ji).

Současně je třeba upozornit na potřebu nesklouzávat k nemístně zevšeobecnujícím a nedokládaným tvrzením jako např. „to dokládá i fakt, že speciální školství v České republice je na velmi dobré úrovni“ (s. 24).

Struktura práce, využitá data a metody odráží systematickou snahu o řešení výzkumného cíle/otázky – hodnocení [A]

Ano.

Celkové hodnocení odborného charakteru práce – hodnocení [B]

Věcný přínos práce a její přidaná hodnota

Autorka v práci prokazuje odborný zájem o téma a základní způsobilost provádět výzkum. Hlavního cíle práce je dosaženo, ale slabinou práce je převážná popisnost, která by byla hodnotná, kdyby dokázala vypovědět o více než čtyřech respondentech (či přinášela porozumění), a občasná informační nekonzistence.

Vyjádření autora/ky posudku o seznámení s výsledkem antiplagiátorské kontroly:

Kontrola originality textu

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

[X] Theses [X] Turnitin [] Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly (v případě větší shody než 15 % je nutné stručně komentovat, čeho se shoda týká): Shoda se týká především řádně citovaných pramenů (včetně výňatků z rozhovorů v médiích).

Celkové hodnocení

Z výše uvedených důvodů **doporučuji** práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji **B**.

Otázky k obhajobě:

Uveďte prosím otázky, ke kterým by se měl autor práce vyjádřit v průběhu obhajoby:

- Jaké vnímáte přínosy vaší práce pro
 - o výzkum problematiky inkluze či implementace vzdělávacích politik?
 - o praxi? (Realitu zavádění inkluze.)
- Jak byste definovala, co je „inkluze“? Jaká konkrétní opatření veřejné politiky pojem „inkluze“ zahrnuje?

Návrh tří otázek k části státní závěrečné zkoušky Metodologie výzkumu politologie a veřejné politiky (viz seznam [zde](#)). Prosím o uvedení otázek, které je možné vztáhnout k předložené práci a případně prosím konkrétnější specifikaci ve vztahu k práci.

1. Popište výzkumný design, kterým byste naplnila cíl „porozumět původu názorů speciálních pedagogů na inkluzi“.
2. Jaké etické otázky připadaly v úvahu ve vašem výzkumu? Jak jste je vyřešila, nebo jak byste je řešila, kdyby nastaly?
3. Proč jste zvolila kvalitativní metodu? Odůvodněte ve vztahu k výzkumným otázkám a k logice a účelu kvalitativního výzkumu.

Datum: 4.6.2023

Podpis:

